

Jizzakh State Pedagogical Institute

**Journal of Preschool
Education**

*The faculty of pre-school
education*

O'YINLAR YORDAMIDA MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARGA INGILIZ TILINI O'RGATISH

Maharova Ra'no

Aliboyeva Sofiya

JDPU talabasi

Annotatsiya: O'yinlar albatta o'ziga xos motivatsiyadir. o'yin o'ynash orqali bola nimani o'rganadi, bunday o'rganish o'quvchilarga til o'rganishda kutilgan maqsadlarga erishishda yordam berish bilan qanday bog'liq va tarbiyachilar qanday rol o'ynashi kerak? O'yin muhiti orqali o'rganishda tarbiyachining roli haqidagi so'nggi savolga kelsak bolaning o'rganishi masalasi tarbiyachilarga bog'liqligi ma'lum. Ularning til o'rgatish xonasiga Shunday qilib tarbiyachilarning o'yinlarni sinfga kiritish bo'yicha haqiqiy istiqbollari ko'rib chiqishni boshlash juda muhimdir. O'yinlar orqali til o'rganish masalasiga javob berish uchun yaxshiroq va ishonchli javob olish uchun ushbu maqolaning doirasi faqat o'yinlar orqali ingliz tilini o'rgatishda o'yinlardan foydalanishga bag'ishlanadi. Shu sababli, yuqorida aytib o'tilgan masalalardan kelib chiqqan holda yozilgan ushbu maqolada ko'rib chiqiladigan asosiy masala til o'qituvchilari yoki o'qituvchilarining bolalarga ingliz tilini chet el tili sifatida o'rgatishda o'z sinflarida o'yinlardan foydalanishdagi asosiy maqsadi bo'lib hisoblanadi.

Kalit so'zlar: Tennis o'yini, Ingliz tili, VOICE jurnali, Men ko'rmayapman o'yini, isming nima, zamonaviy pedagog, Britaniya kengashi

Hozirgi kunda yurtimizda va jaxonda ingliz tiliga bo'lgan talab keskin oshib bormoqda shuning uchun ingliz tilini maktabgacha yoshdagi bolalardan boshlab o'rgatish juda muhim hisoblanadi. Shunday ekan maktabgacha yoshdagi bolalarga tilni o'rgatishda turli o'yinlardan foydalanish yaxshi samara beradi.

O'quvchilar sifatida bolalar ko'proq g'ayratli va shijoatli bo'lishlari ma'lum. Ular tabiiy til egalari hisoblanadi. Bundan tashqari bolalar ongsiz ravishda yangi tilni o'rganish odatiga ega bo'lgan o'z-o'zini rag'batlantiradigan o'quvchilardir. Bunga qo'shimcha ravishda, ular nima uchun yoki qanday qilib to'liq tushunmasalar ham har doim biror faoliyatni sinab ko'rishadi. Ajablanarlisi shundaki chet tilida masalan ingliz tilida gapirishni o'rganish qiyinligi bolalar uchun umuman tashvish tug'dirmaydi. garchi bu qiyinchilik ingliz tilini grammatika asosidagi darsliklar orqali qat'iyat bilan o'rganadigan kattalar tomonidan hal qilingan. Shunga qaramay qo'shimcha qilishicha, agar ular kattalar o'quvchilari bilan solishtirish uchun tanlangan bo'lsa, ular qiziqishni tezroq yo'qotadigan va shaxsan o'zlari uchun qiyin

yoki zerikarli deb hisoblaydigan mashg'ulotlarga kamroq motivatsiyani saqlab qolish imkoniyatiga ega bo'lishadi.

Chet tillarini o'rgatish jarayonida o'qituvchilar o'z o'quvchilarini (bolalarini) eng yaxshi o'qitish usulini topish uchun juda yaxshi bilishlari kerak. Aniqrog'i, chet tilini o'rganishda bolalarning o'ziga xos xususiyatlari va instinktlarini bilish, natijada samarali o'qitish imkonini beradi. Britaniya Kengashi qoshidagi nashr bo'lgan VOICE jurnali ta'kidlashicha, "O'yin" bolalarning rivojlanish bosqichida hayotning mazmuni nuqtai nazaridan muhim rol o'ynagan. Oddiy qilib aytganda, "O'yin" bu jihatdan til va fikrlash qobiliyatini sinovdan o'tkazish uchun maydon sifatida qaralishi mumkin. Bundan tashqari til o'rganish haqida gapirganda, chet tillari o'qituvchilariga iloji boricha o'yin orqali o'rganishni rag'batlantirish tavsiya etiladi. Bunday o'rganishni targ'ib qilishning eng qiziqarli va hayajonli usullari qatorida o'quv o'yinlarini (musobaqalar, poygalar va boshqalar) faol o'rganishni joriy qilish va rag'batlantirish bolalarga o'z qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradigan eng yaxshi vosita deb hisoblash mumkin. Bunday jarayonlarda quyidagi o'yinlardan foydalanish yaxshi natijalarga olib kelishi mumkun.

Object - bu o'yin o'quvchilarning so'z boyligini oshirishga xizmat qiladi. Bizga ma'lumki, chet tili fanlarini o'rganishdagi eng muhim yo'nalish bu yangi so'zlarni yod olishdir. O'quvchilarning xarakterlarini hisobga olsak, har bir o'quvchi o'z usulida lug'at yodlaydi. Shunga ishonchimiz komilki, o'yinlar orqali yangi so'zlarni yodlash hammaga mos keladi va bu jarayonni yengillashtiradi. Yuqorida aytib o'tgan o'yinimizda, dars paytida sinf xonadagi 15 ta buyum stol ustiga qo'yiladi va o'quvchilar kelib bu buyumlarni ko'zdan kechirishadi. Buyumlarning usti yopib qo'yiladi va so'ngra o'quvchilar ko'rgan narsalarini, ma'lum vaqt davomida inglizchasini aytishlari kerak bo'ladi.

Tennis o'yini - bu o'yinning maqsadi o'quvchilarning tezligini oshirishdir. Bu o'yin zanjir o'yiniga o'xshaydi va tanlangan mavzu doirasida bo'lib o'tadi. Bunda aytilgan so'zning so'nggi harfiga yangi so'z aytishi kerak, masalan mavzu nomi „Animals” bo'lsa, mavzudan chetlashmagan holda „Tiger” so'zi bilan boshlansa, ikkinchi ishtirokchi „rabbit” deb davom ettiradi. Shu tariqa o'yin davom etadi. O'yin davomida to'xtab qolgan o'quvchi 5 daqiqa davomida javob bera olmasa o'yindan chetlashtiriladi va qolgan o'quvchilar bilan davom ettiriladi. O'yinni sinf bilan ya'ni ko'pchilik bilan o'ynash juda qiziqarli va maroqli bo'ladi. Bu o'yinni mavzuni o'zgartirish orqali ham o'ynash mumkin. Shu bilan birga, o'yinlarni tashkil etish jarayonida, ularni turli texnik vositalar bilan bog'lab o'tish ham qiziqishni oshirishga xizmat qiladi. Chunki bugungi tez sur'atlar bilan rivojlanayotgan zamonda barcha yoshlar, o'smirlar va kattalar ham zamonaviy texnologiyalarga befarq emas. Shunday ekan, qiziqarli fan o'yinlari kompyuterlarda tashkil qilinishi orqali samarali natijaga erishish mumkin.

"Men ko'rmayapman" o'yini - Maqsad: e'tiborni rivojlantirish, nutq qobiliyatini rivojlantirish (monolog nutq) Stolda bir nechta o'yinchoq hayvonlar bor. Bolalar ko'zlarini yumadilar va bitta o'yinchoq "qochib ketadi". bolalar o'yinchoqlarning qaysi biri etishmayapti va hayvonlardan qaysi biri qolganiga javob berishlari kerak: men ko'rayapman ... ko'rmayapman ...

"Isming nima?" o'yini. paxta bilan - Barcha bolalar bir vaqtning o'zida o'ynashadi. Ular aylana bo'ylab o'tirishadi. Oldin ikki marta va ikki marta tizzalariga qarsak chalib, ular so'rashadi: "Isming nima?" Javoblar: "Mening ismim / men ..." - bolalar navbatma-navbat bajaradilar. Javobdan oldin qo'llar va tizzalar qarsak chaladi.

Gul - etti gulli - Bolalar o'tirishadi. Ular navbatma-navbat o'ynashadi. O'qituvchi stolida gul barglari ko'rinishidagi rangli kartalar to'plami. Bolalar navbatma-navbat rangli kartalarni olib, gulning o'zagini maxsus doiraga birlashtirib, gul hosil qiladi. Shu bilan birga, ular: "Men yashil rangni yaxshi ko'raman", deyishadi.

Bu kim? - Bolalar o'tirishadi. Hamma bir vaqtning o'zida o'ynaydi. Birinchi o'yinchi qofiya bilan tanlanadi. U sinf o'rtasiga boradi va mimika va imo-ishoralar yordamida oila a'zolaridan birini tasvirlaydi. Masalan: "mashina haydaydi" - dadasi, "gazeta o'qiydi" - bobo, "hot o'ynaydi" - opa va boshqalar. Qolgan bolalar "Siz onamisiz?" strukturasi yordamida hozir kim tasvirlanayotganini taxmin qilishadi. Tahmin qiluvchi birinchi o'yinchini almashtiradi. O'yin barcha bolalar qatnashmaguncha davom etadi.

O'yinlardan foydalanishda ularni bolalarning bilimiga va yoshiga qarab o'zgartirishimiz, ya'ni osonlashtirish yoki murakkablashtirishimiz mumkin. Ushbu yuqorida keltirilgan o'yinlarning maqsadi o'quvchilarning xotirasini kuchaytirish, aqliy salohiyatini oshirish, tezkorlik, ziyraklik, yangi so'zlarni oson esda saqlash va eng asosiysi darsni mazmunli tashkil qilishdir. Bugungi kunda ta'lim jarayoni asosan an'anaviy tarzda olib borilayotgan bo'lsada, ta'lim tizimining barcha bosqichlarida chet tillarini uzluksiz o'rganishni tashki qilish, shuningdek, o'qituvchilar malakasini oshirish hamda zamonaviy o'quv-uslubiy materiallar bilan ta'minlash yanada takomillashtirishni taqozo etadi. Zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiyalari bilan ta'lim berishning ilg'or uslublarni joriy etish yo'li bilan o'sib kelayotgan yosh avlodni shu o'rganayotgan tillarining mutaxasisi bulishi va buning negzida ular shu tillarda bemalol so'zlash olishlari maqsadga muvofiqdir. Zero barchasi yoshlarimizning buyuk kelajagi, yurtimiz ravnaqi uchundir.

REFERENCES

- [1] Brandvik, M. L., & McKnight, K. S. The English Teacher's Survival Guide: Ready To-Use Techniques and Materials for Grades 7-12. Jossey-Bass.

- [2] Sandford R, Ulicsak M, Facer K and Rudd T “ Using commercial off-the-shelf computer. games in formal education.” Retrived 28-10-2011 from <http://www2.futurelab.org.uk/resources/documents/project_reports/teaching_with_games/TWG_report.pdf>, 2005.
- [3] Harnad, S., Lancaster, J. B., & Steklis, H. D. “Induction, evaluation and accountability”, Origins and Evolution of Language and Speech. New York: New York Academy of Sciences. 1976 [6]
- [4] Hayles, N. K. “Electronic Literature: New Horizons for the Literary” . Notre Dame: University of Notre Dame Press, 2008. Hayes, R. T. “The Effectiveness of Instructional Games”. Naval Air Warfare Center, Orlando, (November 2005). [5]
- Warschauer, M. “Laptops and literacy: Learning in the wireless classroom”. 2006.